

PM Rotel I (Dnr KS 2024/981)

Betänkande - Digital myndighetspost (SOU 2024:47)

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid den 9 december 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Finansdepartementet har remitterat betänkandet *Digital myndighetspost* (SOU 2024:47) till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen om digital post föreslår i betänkandet att det ska införas ett krav på statliga myndigheter, kommuner och regioner att använda den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post, Mina meddelanden, för att skicka myndighetpost till enskilda personer med digitala brevlådor. De utskick som omfattas av kravet är skriftliga beslut, underrättelser eller andra handlingar som genereras i dessa myndigheters förvaltnings- eller rättskipande verksamhet och som skickas till enskilda. Utredningen föreslår att det ska vara fortsatt frivilligt för enskilda att ansluta sig, givet att anslutningsgraden redan är hög och fortsätter att öka.

Lagen om användning av myndighetsgemensam infrastruktur för digital post föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret står bakom alla väsentliga delar i det som föreslås i betänkandet och delar utredningens uppfattning att det behövs styrning kring infrastrukturen gällande digital post för den offentliga förvaltningen. Att lagändringen ska träda ikraft redan 1 januari 2026 är dock en utmaning, framför allt om statliga medel för införande tillförs kommunerna först under 2026 och 2027.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den digitala infrastrukturen som möjliggör digitaliseringen av samhället i stort blir allt viktigare i takt med att samtiden ställer högre krav på en förbättrad digital service. Jag välkomnar därför betänkandet om *Digital myndighetspost* vars förslag bidrar till just detta. Digital post och i synnerhet digital myndighetspost för den offentliga förvaltningen är ett område med förbättringspotential men det är viktigt att förslaget som presenteras också följs av statlig finansiering för implementering och eventuella ökade kostnader för kommunerna.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 4 december 2024

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss ny version - Betänkande Digital myndighetspost (SOU 2024:47), dnr KS 2024/981-2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Den 1 oktober 2020 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppgift att utreda möjliga finansieringsmodeller för den samhällsomfattande poststjänsten. Regeringen beslutade i ett tilläggsdirektiv den 26 januari 2023 att utvidga ovan nämnda uppdrag till att även utreda om det ska bli krav på anslutning till och användning av den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post, Mina meddelanden. I uppdraget har det bland annat ingått att:

- utreda förutsättningarna för att införa en skyldighet för privatpersoner, enskilda näringsidkare och juridiska personer att ansluta sig till en digital brevlåda för att kunna ta emot säkra elektroniska försändelser från myndigheter,
- utreda förutsättningarna för att införa en skyldighet för statliga myndigheter, kommuner och regioner att skicka säkra elektroniska försändelser till digitala brevlådor,
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Infrastrukturen för digital post har funnits sedan 2012 och det är i nuläget frivilligt både för enskilda och för offentliga aktörer att ansluta sig till den. Cirka 75 procent av den vuxna befolkningen är idag anslutna till en digital brevlåda och kan därigenom vara potentiella mottagare av myndighetspost som skickas genom infrastrukturen Mina meddelanden.

Användning av digital post ger fördelar i form av kostnadsbesparingar, minskade transporter och pappersförbrukning, snabbare och säkrare utskick samt att mottagaren får sin post samlad på ett säkert sätt. För att skapa större nytta för de som är anslutna idag, samt till samhället i stort, behöver offentliga aktörer ansluta sig och göra utskick via infrastrukturen i större utsträckning än vad som sker i dag. Det finns såldes anledning att tydligare styra de offentliga aktörernas användning av infrastrukturen.

Den begränsade anslutningen och användningen av digital post beror till viss del på begränsningar i infrastrukturen och de digitala brevlådorna. Ett exempel på detta är att infrastrukturen enbart kan användas för utskick av viss storlek och format. Det saknas också en del funktionalitet såsom tvåvägskommunikation och fakturahantering, vilket är funktioner som efterfrågas av flera offentliga aktörer.

Utredningen föreslår att det ska införas krav på att statliga myndigheter, kommuner och regioner ska använda infrastrukturen för att skicka myndighetpost till enskilda med digitala brevlådor. Kravet ska gälla för myndighetspost från kommunala och statliga förvaltningsmyndigheter samt från domstolar. De utskick som omfattas är skriftliga beslut, underrättelser eller andra handlingar som genereras i dessa myndigheters förvaltnings- eller rättskipande verksamhet och som skickas till enskilda.

Förslaget innebär en inskränkning i det kommunala självstyret som utredningen har bedömt är proportionerlig utifrån den uppskattade samhällsnyttan.

Idag tillhandahålls den statliga digitala brevlådan Min myndighetspost av Myndigheten för digital förvaltning (Digg).

Digg har i uppdrag att tillhandahålla en myndighetsgemensam infrastruktur för digital post men det är inte tydligt att detta även innefattar tillhandahållandet av brevlådan. Om det ställs krav på myndigheterna att använda infrastrukturen för utskick är det viktigt att det alltid finns minst en brevlåda, eller annan motsvarande teknisk lösning för tillhandahållande av digital post, för myndigheterna och övriga offentliga aktörer att skicka till. Det behöver även finnas en statlig lösning då en sådan omfattas av krav om tillgänglighet och är ett alternativ för enskilda som inte vill ingå avtal med privata aktörer.

Utredningen föreslår att regeringen förtydligar att Diggs uppdrag om tillhandahållande av infrastrukturen även innefattar att tillhandahålla en funktion för att tillgängliggöra och lagra myndighetspost som skickats genom den. Förtydligandet av uppdraget till Digg föreslås att ske genom ändring i myndighetens förordning.

Då anslutningsgraden bland privatpersoner redan är hög föreslås det i utredningen att det ska vara fortsatt frivilligt för enskilda att ansluta sig. Ett krav för enskilda att ta emot myndighetspost genom infrastrukturen behöver tillgodoses av ett krav på det allmänna att möjliggöra detta för dem. Detta kan bland annat innebära anpassningar av brevlådorna samt fysiska kontor dit man som enskild kan vända sig till om man behöver hjälp och stöttning. Det finns idag ingen lokal statlig medborgarservice på plats i alla kommuner i Sverige där man att få hjälp med både statlig och kommunal offentlig service, utan det är något som i sådana fall skulle behöva byggas upp. Enligt utredningens bedömning skulle krav på anslutning medföra både initiala och löpande kostnader, och nyttan med kravet bedöms inte vara tillräckligt stor för att motivera en sådan åtgärd.

Eftersom utredningens förslag innebär att det ställs krav på kommuner och regioner att använda infrastrukturen, behövs det en lagreglering. Utredningen föreslår att förslagen inte bedöms kräva någon särskild övergångsperiod utöver den tid som normalt behövs i lagstiftningsprocessen och således behöver ingen särskild hänsyn till tidpunkten för ikraftträdande. Det föreslås i utredningen att lagen om användning av myndighetsgemensam infrastruktur för digital post ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret står bakom alla väsentliga delar i det som föreslås i betänkandet. Vidare välkomnas initiativ som syftar till att öka utbyggnaden av digital infrastruktur som möjliggör digitalisering av samhället i stort. Stadsledningskontoret delar utredningens uppfattning att det behövs styrning kring infrastrukturen gällande digital post för den offentliga förvaltningen för att det ska bli tydligt genom vilka kanaler det offentliga för dialog med enskilda.

Stadsledningskontoret önskar särskilt belysa följande:

- Det behövs standardiserade sätt och strukturer som stödjer och underlättar implementeringen av tjänsten för kommuners behov.
- Digital post är en del av en större infrastruktur som kräver samordning. Här kan Ena – den digitala infrastrukturen som tolv myndigheter utvecklar gemensamt för att utbyta information på ett säkert och effektivt sätt vara en bra inriktning för att omhänderta helheten. Även regeringens kommande digitaliseringsstrategi har potential att skapa en tydlig riktning.
- Utredningen belyser olika begränsningar i infrastrukturen och nuvarande funktioner inom digital post. Det finns till exempel begränsningar kring utskick som överskrider storleksgränsen 2MB. Stadsledningskontoret anser att infrastrukturen är i behov av tekniska förbättringar för att möta aktuella och framtida behov innan kommunerna blir förpliktade att använda den.
- Enligt utredningens förslag ska myndighetspost skickas genom infrastrukturen, om inte säkerhetsskäl eller andra skäl talar emot det. Det krävs en mer tydlig definition och en gemensam samsyn kring vad som menas med andra skäl samt vad som klassas som säkerhetskänsligt.
- Förslaget innebär en inskränkning av det kommunala självstyret, som av utredningen bedöms som proportionerlig i förhållande till den förväntade samhällsnyttan. Stadsledningskontoret står bakom denna bedömning.
- I utredningen står det att förslaget inledningsvis kommer att innebära en ökad resursåtgång för kommuner och regioner. Stadsledningskontoret anser att konsekvenser och kostnader för kommunal verksamhet inte har utretts tillräckligt. Utredningen belyser endast kostnaden för införandet av systemet men saknar redogörelse för kostnad och tidsåtgång för inventeringsarbete, införande samt långsiktig förvaltning i en stor organisation som Stockholms stad. Av dessa anledningar önskar stadsledningskontoret framhålla att tidplanen så som den är angiven i utredningen är alltför snäv.
- Stadsledningskontoret anser att de bedömningar som utredningen gjort i frågorna om personuppgiftsbehandlingar, personuppgiftsansvar och den kommunala självstyrelsen synes vara väl utredda och avvägda i förhållande till dataskyddsregleringen, regeringsformen och kommunalrätten.
- Utredningen har redogjort för finansieringsprincipen och bedömer att de åtgärder som föreslås bör ses som investeringar, där nyttan kommer att överstiga de initiala

kostnaderna för anslutning och anpassning. Utredningens förslag är att kostnaderna till stor del bör bekostas av kommuner och regioner själva, samt endast till mindre del finansieras genom statliga bidrag. Utredningens förslag är att den del av finansieringen som avser kommunerna ska ske genom omfördelning från riktade statsbidrag. Det tar troligen längre tid än ett år att genomföra investeringarna enligt utredningens förslag. Därför föreslås det att finansieringen av kostnaderna delas upp under två år, åren 2026 och 2027. Stadsledningskontoret delar denna bedömning, men ifrågasätter att finansieringen av genomförandet kommer först efter att lagen träder i kraft.

- Den 1 januari 2024 trädde den nya lagen om auktorisationssystem ikraft, som innebär att det kommer vara möjligt att ta ut en avgift från myndigheter för anslutning till eller användning av infrastrukturen Mina meddelanden. Hur detta system kommer att utformas och hur höga dessa avgifter blir är något som för närvarande utreds hos Digg. Stadsledningskontoret anser att det är av vikt att kostnaden för kommuner inte överstiger nyttan med att använda tjänsten.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.